

University of Groningen

Interactie als gereedschap

Koole, Tom

IMPORTANT NOTE: You are advised to consult the publisher's version (publisher's PDF) if you wish to cite from it. Please check the document version below.

Document Version

Publisher's PDF, also known as Version of record

Publication date:

2014

[Link to publication in University of Groningen/UMCG research database](#)

Citation for published version (APA):

Koole, T. (2014). *Interactie als gereedschap*. Rijksuniversiteit Groningen.
<http://www.rug.nl/staff/tom.koole/oratiekoole-6mei2014.pdf>

Copyright

Other than for strictly personal use, it is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

The publication may also be distributed here under the terms of Article 25fa of the Dutch Copyright Act, indicated by the "Taverne" license. More information can be found on the University of Groningen website: <https://www.rug.nl/library/open-access/self-archiving-pure/taverne-amendment>.

Take-down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Downloaded from the University of Groningen/UMCG research database (Pure): <http://www.rug.nl/research/portal>. For technical reasons the number of authors shown on this cover page is limited to 10 maximum.

rijksuniversiteit
groningen

Interactie als gereedschap

Tom Koole
Oratie
6 mei 2014

Goedemorgen!

Goeiemorgen!

... Goeiemorgen...

A

B

Taal en Sociale Interactie

- › Maatschappelijk perspectief: gereedschap om met anderen samen te kunnen werken.
- › Taalwetenschappelijk perspectief: gereedschap om betekenis te geven aan taal.

- › Fundamenteel onderzoek: hoe werkt dat systeem?
- › Toegepast onderzoek: hoe kunnen we (meestal professionele) gesprekken beter laten verlopen?

- 1 Bennie   jan [raaimakers.] (.)
2   je had gebeld.
3 Jan   ja,=of je vanavond komt voetballen.
4   (1.3)
5 Bennie   ↑zeven uur toch?
6   (0.3)
7 Jan   >ja.<
8   (0.9)
9 Bennie   ben'k wel bij.(.)
10 Jan   oke (.) zie 'k je straks.
11   (.)
12 Bennie   ↑jo::
13 Jan   ↓jo::
14   (0.8)
15 Bennie   ju:<

5 Bennie   ↑zeven uur toch?
6   (0.3)
7 Jan   >ja.<

Onderling begrip?

- › Probleem 1: we kunnen elkaar's bedoelingen en interpretaties (elkaar's cognities) niet waarnemen
- › Probleem 2: taal heeft geen eenduidige communicatieve betekenis

- 3 Jan ja,=of je vanavond komt voetballen.
- 4 (1.3)
- 5 Bennie ↑zeven uur toch?
- 6 (0.3)
- 7 Jan >ja.<
- 8 (0.9)
- 9 Bennie ben'k wel bij.(.)
- 10 Jan oke (.) zie 'k je straks.

3	Jan	ja,=of je vanavond komt <u>voetballen</u> .
4		(1.3)
5	Bennie	↑zeven uur <u>toch</u> ?
6		(0.3)
7	Jan	>ja.<
8		(0.9)
9	Bennie	ben'k wel <u>bij</u> .(.)
10	Jan	oke (.) zie 'k je <u>straks</u> .

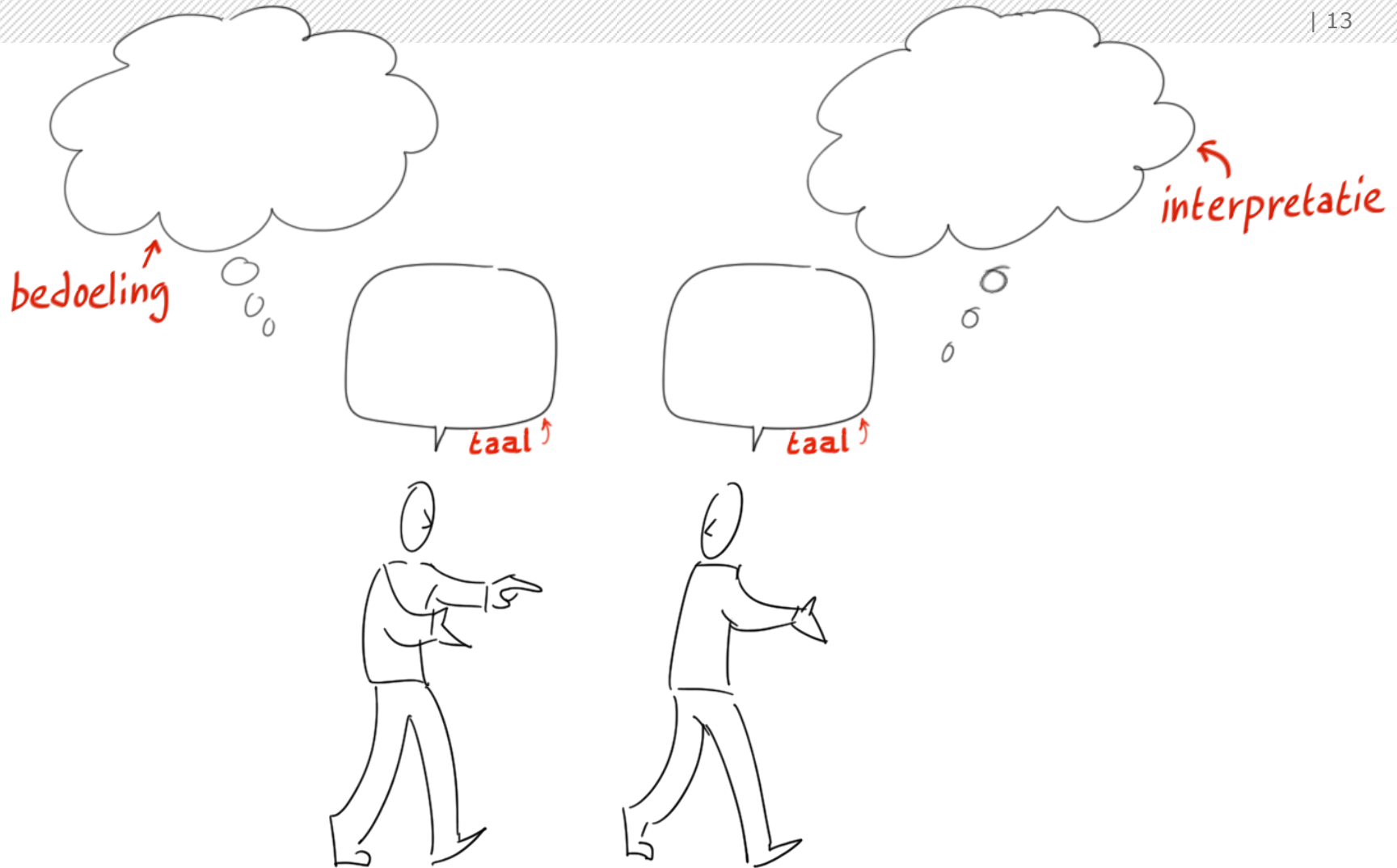
3	Jan	ja,=of je vanavond komt <u>voetballen</u> .
4		(1.3)
5	Bennie	↑zeven uur <u>toch</u> ?
6		(0.3)
7	Jan	>ja.<
8		(0.9)
9	Bennie	ben'k wel <u>bij</u> .(.)
10	Jan	oke (.) zie 'k je <u>straks</u> .

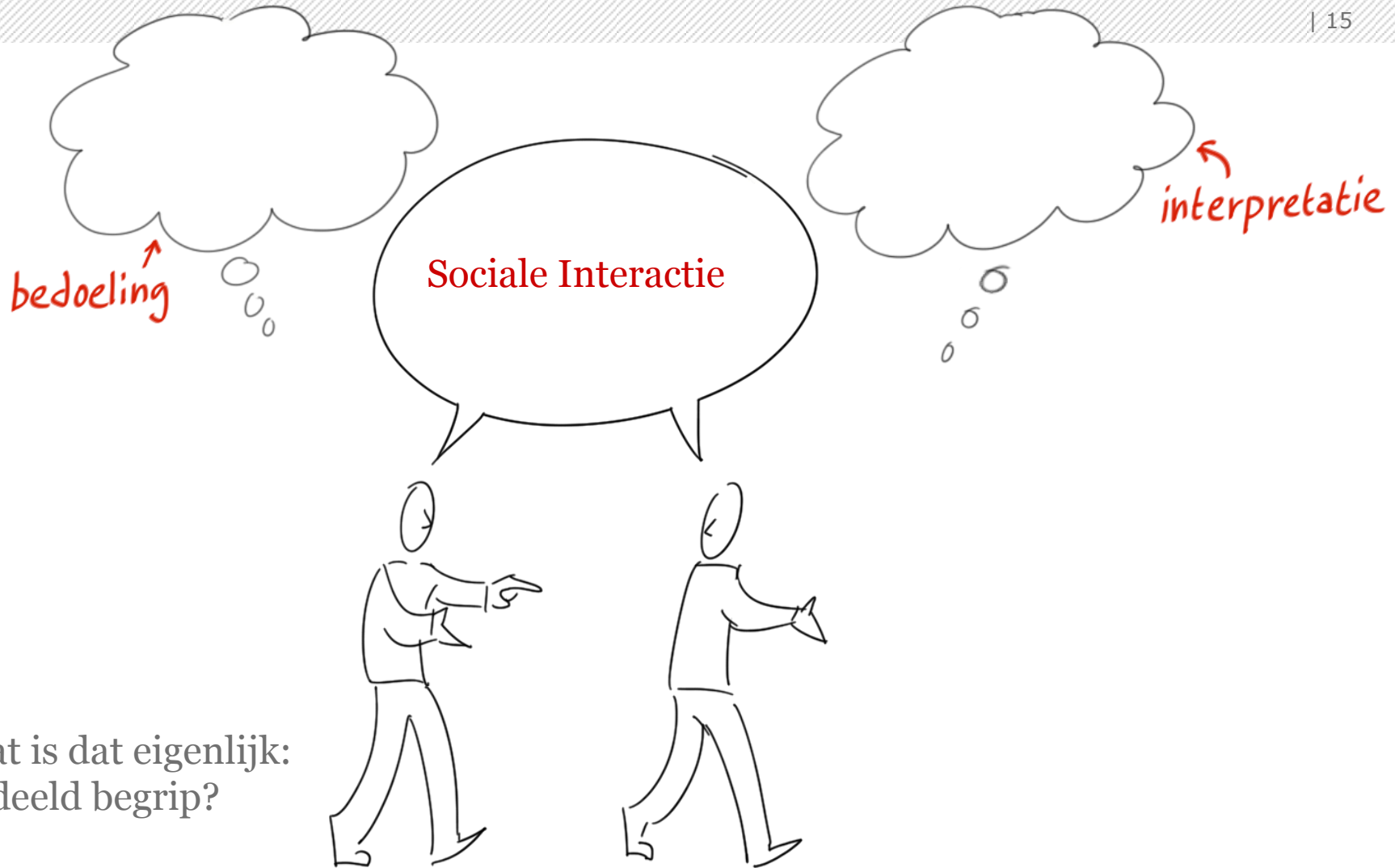

In 3 beurten naar gedeelde betekenis

1. Bennie zegt ‘of je komt voetballen’
2. Jan laat Bennie zien welke betekenis hij geeft aan 1
3. Bennie laat Jan zien dat hij akkoord gaat met die betekenis: de betekenis wordt ‘gedeeld’.

Wat is dat eigenlijk:
gedeeld begrip?

Delen is doen

1. Bennie 'doet' een uiting
2. Jan 'doet' een betekenis van die uiting
3. Bennie 'doet' een (impliciet) akkoord

84 Leraar: Nou snap je 't wel?

85 Patricia: Ja.=

86 Leraar: =Oke.

- V: De Haagse straatterrorist Jael Jablabla komt vervroegd vrij door een vormfout van het OM. Dan zijn we toch de weg met z'n allen kwijt. Jael moet toch gewoon terug die cel in?
- A: 'T is zeker iets wat Jeroen Dijsselbloem, onze vice-fractievoorzitter, die heeft er ook al over gesproken. En die zal dit in de gaten blijven houden.
- V: wat zei Jeroen Dijsselbloem d'r over toen die d'r over gesproken heeft?
- A: daar gaan we geen uitspraken momenteel over doen. En ik denk dat-

V: maar is dat nog een PvdA-geheim wat er met Jael Jablabla moet gebeuren?

A: nee maar voor dat alles duidelijk is geformuleerd dan gaan we- is gewoon de code dat je dat niet gewoon naar buiten brengt.

V: maar ik hoor u praten en ik denk: d'r zit iets achter, U vindt daar iets van, van die Jael Jablabla. En u wil het mij nu niet vertellen.

A: En daarom juist zeg ik: het gaat om datgene, wat ik weet, ga ik in ieder geval niet met u delen.

V: Nee, maar u weet meer over Jael dan ik?

A: Ik weet-

ik weet in ieder geval wat meer over Jael dan u. Ja.

- 1 Adviseur en als je meer belasting betaalt
- 2 dan krijg je dus meer ↑terug.
- 3 Klant °oh°
- 4 Adviseur >snap je dat?<
- 5 Klant °ja°

- 1 C ambulancedienst.
- 2 B hallo goeiemiddag >u spreekt met< [Karin Overtoom,]=
- 3 =ik e::hm >ben aan het werk bij [Nieuw Dalenburg,]<
- 4 in [Meppel,] (.)
- 5 C ja,
- 6 B maar der is e:h iemand niet helemaal lekker
- 7 geworden.
- 8 >dus ik wilde vragen< of dat u een
- 9 ambulance kon e::h (0.5) >sturen voor mij.<
- 10 C (.) en dat is op de: Jan van [Zwolle]straat?
- 11 B ja klopt. ja:.
- 12 C op nummer zes?

- 1 B e::h ja goedemiddag een (eh een eh) e::h ik rijd op de
2 A2 richting e::h utrecht bij vinkeveen is een andere
3 kant op >richting amsterdam< een auto in het water
- ((7 beurten overgeslagen))
- 12 C oké prima en u dacht daar een auto in het water te zien
13 B ja ik weet wel zeker

- 1 B e::h ja goedemiddag een (eh een eh) e::h ik rijd op de
2 A2 richting e::h utrecht bij vinkeveen is een andere
3 kant op >richting amsterdam< een auto in het water

((7 beurten overgeslagen))

- 12 C oké prima en **u dacht** daar een auto in het water **te zien**
13 B ja ik weet wel zeker

84 Leraar: Nou snap je 't wel?

85 Patricia: Ja.=

86 Leraar: =Oke.

- 1 Adviseur en als je meer belasting betaalt
- 2 dan krijg je dus meer ↑terug.
- 3 Klant °oh°
- 4 Adviseur >snap je dat?<
- 5 Klant °ja°

V: maar ik hoor u praten en ik denk: d'r zit iets achter, **U vindt daar iets van**, van die Jael Jablabla. En **u wil het mij nu niet vertellen**.

A: En daarom juist zeg ik: het gaat om datgene, wat ik weet, ga ik in ieder geval niet met u delen.

V: Nee, maar **u weet meer over Jael dan ik?**

Docent: is 't hier wel echt een werkwoord?

Kenmerken van het gereedschap

- › Normatieve relaties tussen uitingen van verschillende deelnemers:
  - Gespreksbijdrage van de één legt beperkingen op aan de vervolgmogelijkheden van de ander
- › Cognities van deelnemers hebben een relatief losse band met gespreksbijdragen
  - We kunnen begrip/kennis ‘hebben’ zonder het te ‘doen’ en we kunnen het ‘doen’ zonder het te hebben.

Plannen voor de toekomst